

12

S I N T E Z A

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la energia electrică pentru modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2022.04.12 18:51:37 EET
Reason: Moldovan Signature
Location: Moldova

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor	Lipsa de obiecții și propuneri.	<i>Se acceptă.</i>
Agenția Proprietății Publice	Lipsa de obiecții și propuneri.	<i>Se acceptă.</i>
Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	<p>Cu referire la demersul Cancelariei de Stat nr. 18-23-478-10439 din 23.12.2021 prin care se solicită avizarea Proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 648/MIDR/2021), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, prezintă următoarele propuneri.</p> <p>1. La Art. I, pct. 2 din Proiect, art. 25 alin. (5) lit. a) al Legii nr. 107/2016, după cuvintele „operatorul sistemului” se adaugă cuvântul „de transport”. Precizarea este una importantă întru neadmiterea interpretărilor ambigue, dat fiind că acesta reprezintă denumirea completă a modelului de separare.</p> <p>2. La Art. I, pct. 3 din Proiect, textul art. 25 alin. (1) din Lege, se completează în final, după cuvintele „art. 25 alin. (5)” cu „lit. b)”.</p> <p>Precizarea este una importantă pentru a nu admite careva interpretări ambigue sau eronate în cadrul aplicării procedurii de certificare a operatorului sistemului de transport al energiei electrice. Or, alin. (5) prevede 2 modele de separare, iar norma art. 26¹ alin. (1) din proiect este concretizarea soluției pentru cazul descris anume la lit. b).</p>	<i>Se acceptă.</i>
		<i>Se acceptă.</i>

3. La Art. 1, pct. 3 din proiect, art. 26¹ alin. (7) din Lege – urmează a fi exclus, cu detalierea acestuia într-o normă separată. Or, conținutul alineatului (7) al art. 26¹ din proiect, în lipsa unor prevederi adiționale de precizare, intră în coliziune cu celelalte prevederi ale Legii nr. 107/2016, care instituie programul de conformitate (conținutul, procedura de monitorizare a acestuia, etc.) sunt prevăzute la capitolul VII „Distribuția energiei electrice”, fiind necesare ajustările legale corespunzătoare.

Din aceste considerente se impune completarea Proiectului cu prevederi clare ce vizează cerințele atât față de programul de conformitate, cât și față de agentul de conformitate.

Astfel, se propune completarea Legii cu un articol nou 26², în următoarea redacție:

„26². Programul de conformitate și agentul de conformitate.

(1) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze un program de conformitate care să conțină măsurile întreprinse pentru a garanta excluderea de comportament și de practici discriminatorii, precum și pentru a asigura monitorizarea corespunzătoare a respectării acestui program. Programul de conformitate trebuie să conțină, de asemenea, informații cu privire la obligațiile specifice impuse angajaților operatorului sistemului de transport pentru realizarea obiectivelor respective. Programul de conformitate se supune spre aprobare Agenției. Monitorizarea respectării de către operatorul sistemului de transport a programului de conformitate se asigură de către un agent de conformitate, care nu suplinește funcțiile Agenției privind monitorizarea, stabilite prin prezenta lege.

(2) Persoana fizică sau juridică care urmează să exercite funcțiile agentului de conformitate se propune spre aprobare Agenției de către operatorul sistemului de transport. Concomitent, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției proiectul contractului ce urmează a fi încheiat de acesta cu agentul de conformitate și care trebuie să conțină inclusiv prevederile referitoare la începerea, durata și încetarea contractului, condițiile de salarizare, drepturile și obligațiile de bază, la alte drepturi și obligații.

(3) Agentul de conformitate trebuie să fie independent în toate acțiunile sale în raport cu operatorul sistemului de transport.

Nu se acceptă. Formularea este propusă de Secretariatul Comunității Energetice. Conform textului alineatului, elementele procedurale urmează a fi detaliate de Agenție. Subiectul va putea fi reluat la discutarea modificărilor de substanță ale Legii nr.107/2016 prevăzute pentru anul 2022.

- (4) Pentru a asigura independența agentului de conformitate trebuie întrunite următoarele condiții:
- a) agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderi care desfășoară activitatea de producere sau de furnizare a energiei electrice, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acestora;
 - b) cu cel puțin 3 ani până la data desemnării, agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderile care produc sau care furnizează energie electrică, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acestora;
 - c) timp de 4 ani după încetarea mandatului deținut în cadrul operatorului sistemului de transport, agentul de conformitate nu poate deține nicio funcție sau nu poate avea nicio responsabilitate profesională, nu poate avea niciun interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderile care produc sau care furnizează energie electrică, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acestora;
 - d) agentul de conformitate nu poate avea niciun interes și nu poate primi, în mod direct sau indirect, beneficii financiare de la întreprinderile care produc sau care furnizează energie electrică, de la acționarii majoritari sau de la fondatorii acestora.
- (5) Agenția examinează propunerea parvenită în conformitate cu alin.(2) în termen de o lună de la data primirii. Agenția este în drept să respingă persoana propusă în calitate de agent de conformitate din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. La examinarea proiectului contractului ce urmează a fi încheiat între operatorul sistemului de transport și agentul de conformitate, Agenția este în drept să solicite operatorului sistemului de transport să modifice prevederile contractului respectiv dacă acestea afectează independența agentului de conformitate.
- (6) După ce a încheiat contractul corespunzător cu agentul de conformitate, operatorul sistemului de transport este în drept să modifice condițiile contractuale sau să desfășoare acest contract numai dacă a obținut, în prealabil,

acordul Agenției în acest sens. La solicitarea Agenției, operatorul sistemului de transport este obligat să desfășoare contractul cu agentul de conformitate din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. Agenția examinează solicitarea operatorului sistemului de transport în legătură cu modificarea sau desfacerea contractului cu agentul de conformitate în termen de cel mult o lună.

(7) Pe durata mandatului său, agentul de conformitate nu poate deține o altă funcție, nu poate avea o altă responsabilitate profesională sau un interes, direct sau indirect, în raport cu nicio parte a întreprinderilor producătoare sau de furnizare a energiei electrice, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acesteia.

(8) Operatorul sistemului de transport trebuie să creeze agentului de conformitate toate condițiile necesare pentru desfășurarea activității/asigurarea independenței acestuia, inclusiv prin punerea la dispoziție a tuturor resurselor necesare pentru îndeplinirea funcțiilor sale.

Menționăm, că prevederea propusă mai sus este una similară Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale și corespunde art. 21 al Directivei nr. 72/2009/CE.

4. Totodată, în scopul asigurării respectării programului de conformitate de către toți operatorii de sistem se impune necesitatea modificării art. 95 alin. (3) lit. b) și lit. d) din Legea nr. 107/2016, după cum urmează:

- la art. 95 alin. (3) lit. b) se exclude textul: „în raport cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală”
- la art. 95 alin. (3) lit. d) se exclude textul: „în raport cu întreprinderea electroenergetică integrată pe verticală și/sau a hotărârilor Agenției adoptate în conformitate cu art. 41”.

Modificările respective vor consolida independența operatorilor de sistem prin neadmiterea derogărilor de la cerințele imperative ale Legii în acest sens. Or, în redacția actuală prevederile respective sunt inaplicabile, dat fiind că nici un operator de sistem pe piața energiei electrice a RM nu face parte din întreprinderi integrate pe verticală.

Mai mult ca atât, rigorile legale privind asigurarea independenței operatorilor de sistem nu sunt condiționate de integrarea acestora pe verticală. Întru

Nu se acceptă. Modificarea propusă nu rezolvă problema semnalată deoarece în cazul dat nu mai este vorba de

sanționarea ”operatorului de transport” de sancționarea ”operatorului de sistem independent”. Prpunem ca subiectul sancționării să fie reluat la discutarea modificărilor de substanță ale Legii nr.107/2016 prevăzute pentru anul 2022

susținerea modificărilor propuse, menționăm că nici art. 21 al Directivei nr. 72/2009/CE nu limitează aplicabilitatea cerinței de independență a operatorilor de sistem, doar în raport cu întreprinderile integrate, acestea fiind obligatorii absolut pentru toți operatorii de sistem.

Astfel, întru asigurarea unor pârghii eficiente și aplicabile pentru atragerea la răspundere a operatorilor de sistem în cazurile în care încalcă cerințele de independență, prevederile art. 95 alin. (3) lit. b) și lit. d) din Legea 107/2016 urmează a fi extinse față de toți operatorii necondiționat de integrarea acestora.

5. La Art. I, pct. 3 din Proiect, art. 26¹ alin. (8) din Legea nr. 107/2016, sintagma „operatorului de transport independent” se substituie cu sintagma „operatorului de sistem independent”.

Aceste modificări se impun, reieșind din faptul că, în Legea nr. 107/2016 nu a fost prevăzut modelul de separare „operator de transport independent”, totodată conform soluțiilor propuse prin prezentul Proiect, prevederea se referă la modelul de separare prevăzut la art. 26¹ alin. (5) lit. b) operator de transport independent.

6. La Art. I, pct. 4 din Proiect, art. 68 alin. (8) din Legea nr. 107/2016, urmează a fi expusă în următoarea redacție:

„alin. (8) Furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune procură energie electrică în modul stabilit de Agenție, la cele mai mici costuri posibile, în condiții transparente și nediscriminatorii, asigurând securitatea energetică precum și în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor finali. Acești furnizori sunt obligați să încheie, să prelungească contractele de procurare a energiei electrice cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea contractelor precedente și să le prezinte Agenției spre informare”.

Redacția propusă urmează a fi corelată cu obligațiile deja stabilite în Legea nr. 107/2016 pentru fiecare tip de activitate în domeniul electroenergetic. Astfel, furnizorul de energie electrică nu poate să asigure cerințele de stabilitate și siguranță în funcționarea rețelelor de transport, aceasta fiind una din obligațiile de bază ale operatorului sistemului de transport.

Se acceptă parțial. Pentru evitarea ambiguității, noua formulare este ” contractul de dare în folosință a activelor către operatorul ce urmează a fi certifica ca operator de sistem independent preve”

Se acceptă. Noua redactare este: ”1 Furnizorul serviciului universal furnizorul de ultimă opțiune procură energie electrică în modul stabilit Agenție, la cele mai mici costuri posibile în condiții transparente nediscriminatorii, asigurând totodată îndeplinirea cerințelor de securitate energetică precum și fiabilitatea furnizării energiei electrice către consumatorii finali. Acești furnizori sunt obligați încheie sau să prelungească contractele de procurare a energiei electrice și să prezinte spre informare Agenției cu puțin 15 zile înainte de expirarea contractelor precedente.”

La subiectul avizării contractelor de către Agenție comunicăm că Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică nu prevede scopul necesității de obținere a avizului din partea Agenției, precum și nu condiționează valabilitatea contractelor încheiate, nu condiționează valabilitatea contractelor de procurare a energiei electrice pe piața angro, de avizarea acestora de către ANRE. Mai mult ca atât, termenul de avizare presupune posibilitatea formulării de către a Agenție a obiecțiilor asupra clauzelor contractuale, or, în cazul dat contractele sunt prezentate Agenției deja încheiate și semnate de către părți, nefiind admisă intervenția Agenției.

Relevante în acest context fiind prevederile art. 993 alin. (6) al Codului civil, dacă, în scopul protecției intereselor prioritare ale societății sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviințarea autorităților statului, limitările și condiționările trebuie reglementate prin lege. Conform art. 334 alin. (2) al Codului civil, actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative sunt nule sau anulabile dacă această sancțiune este prevăzută expres de dispoziția legală încălcată.

În contextul normelor legale enunțate, încălcarea termenului de prezentare spre avizare către Agenție a contractelor respective sau lipsa avizului Agenției nu poate duce la nulitatea contractelor respective.

Conform Legii nr. 107/2016, Agenția este obligată să pună în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime la producerea, transportul, distribuția, furnizarea energiei electrice în contextul obligațiilor de serviciu public de furnizor al serviciului universal, de furnizor de ultimă opțiune, de furnizor central de energie electrică, precum și la operarea pieței energiei electrice, acesta fiind unul din principiile de bază la elaborarea actelor normative secundare. În condițiile în care dezvoltarea pieței de energie electrică implică o tendință de a realiza tranzacțiile de vânzare/cumpărare a energiei electrice în perioade de timp apropiate de perioada de livrare a energiei electrice, relațiile contractuale între participanții la piața de energie electrică devenind mult mai dinamice, la fel ca și necesitatea de a contracta sau vinde eventuale deficite, respectiv, surplusuri de energie electrică pentru a echilibra poziția contractuală a furnizorului, impunerea respectării unui proces de avizare devine o barieră legală. În plus, de multe ori întreprinderile

electroenergetice condiționează intrarea în vigoare a contractelor de obținerea avizului Agenției, ceea ce pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali.

Totodată menționăm că, competențele Agenției sunt suficiente pentru a asigura monitorizarea procesului de contractare, respectare a eficienței maxime la cheltuieli minime de către întreprinderile electroenergetice, precum și a protecției consumatorului final.

7. La Art. I, pct. 5 din proiect, care completează art. 68 al Legii nr. 107/2016 cu un nou alin. (8¹), Agenția relevă următoarele aspecte importante pe care autorii urmează să le ia în considerare.

1) Conform Notei informative la Proiect necesitatea introducerii normei propuse derivă din situația de criză în aprovizionarea cu gaze naturale din luna octombrie 2021, care a afectat inclusiv piața de energie electrică. La acest subiect atenționăm asupra faptului că Legea nr. 107/2016 include cerințele necesare a fi respectate în cazul situațiilor excepționale. De asemenea, menționăm că situațiile excepționale nu pot fi tratate prin prisma cerințelor general aplicabile pe piața de energie electrică, urmând a fi utilizate normele speciale, stabilite prin Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice și Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice.

2) Atragem atenția, că achiziționarea energiei electrice de la primii doi ofertanți va avea ca efect creșterea prețului mediu ponderat a energiei electrice procurate, ceea ce va influența și costul respectiv pentru consumatorul final.

3) Expresia „organizatorii pot stabili drept câștigători mai mulți ofertanți clasati în ordinea crescătoare a prețurilor oferite” instituie un drept al organizatorului licitației, exercitarea căruia depinde exclusiv de voința acestuia, astfel că atingerea obiectivului propus prin această intervenție legislativă este lăsat la discreția organizatorului licitației.

În acest context, menționăm că prevederile cadrului legislativ includ cerințe care oferă furnizorilor serviciului universal posibilitatea de a obține în condiții concurențiale cel mai mic preț pentru energia electrică procurată, cu

Nu se acceptă.

Atragem atenția ANRE că Republica Moldova a fost în repetate rânduri pericol neavând un al 2-lea contract cumpărare energie electrică, cu asigurătorii prestabilit, pe care să poată crescută cantitatea de energie furnizată caz de criză (noiembrie 2014, mai 2010, octombrie 2021).

Tocmai pentru a minimiza costurile suplimentare induse de minimizarea acestui risc era soluția unei instrucțiuni ANRE care să stabilească într-un tal procent de achiziție de la primii doi ofertanți semnificativi.

posibilitatea contractării inclusiv din mai multe surse. Relevante în acest sens fiind prevederile Procedurii de procurare a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 din 07.08.2020 ca anexă la Regulile pieței energiei electrice, care oferă posibilitate furnizorului serviciului universal să diversifice produsele tranzacționate atât pentru perioade de timp distincte, cât și ca produse tranzacționate (de bază, de vârf, etc.), procurarea energiei electrice realizându-se la cel mai mic preț, obținut în cadrul unui concurs competitiv (licitație).

4) Totodată atenționăm asupra faptului că o eventuală Hotărâre de aprobare a unei Instrucțiuni de către Agenție, are impact asupra piețelor energeticii și asupra obligațiilor de serviciu public, prin urmare aprobarea acestora poate fi realizată doar cu asigurarea transparenței procesului decizional, ceea ce face imposibilă aprobarea acestora într-o perioadă de timp ce ar permite atingerea scopului specificat în Nota informativă - aplicarea Instrucțiunii începând cu licitațiile pentru achiziția energiei electrice ce se vor desfășura în primele luni ale anului 2022.

Astfel, pentru atingerea obiectivului propus în perioada de referință, propunem excluderea referințelor la o instrucțiune elaborată de Agenție, cu stabilirea nemijlocit în textul normei legale a proporțiilor de achiziționare a energiei electrice de la primii doi ofertanți semnificativi, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite de aceștia, similar cum a fost descris în Nota informativă la Proiect.

În acest sens se propune următorul cuprins a art. 68 alin. (8¹):

„(8¹) În scopul îndeplinirii cerințelor de la alin. (8), furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă opțiune organizează licitații în scopul procurării cantităților de energie electrică necesare. Licitările se organizează pentru produse licitate distincte, iar organizatorii pot adjuceca primii doi ofertanți clasafi în ordinea crescătoare a prețurilor oferitate, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferitate de aceștia, dar nu mai mare de 10 %. Organizatorul nu poate atribui ofertantului clasat pe poziția a doua mai mult de 30% din cantitatea licitată.”

SA,,FEE-Nord”

SA,,FEE-Nord” a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.107/2016 cu privire la energia

Se acceptă

electrică și vine cu un aviz pozitiv asupra proiectului. Menționăm că modificările la Legea nr.107/2016 propuse spre aprobare, vin să soluționeze un șir de deficiențe apărute în practica aplicabilității normelor legale atât în cadrul activității SA „FEE-Nord”, cât și a altor entități din domeniu, și transpun într-un mod clar și elocvent doleanțele participanților pieței energiei electrice, în vederea realizării sarcinilor și obiectivelor propuse. Astfel, prin proiectul de lege menționat se va realiza: - asigurarea depășirii efective a posibilităților riscului legate de dependența pieței energiei electrice de un singur furnizor, prin posibilitatea contractării mai multor furnizori de energie electrică, inclusiv de pe piața externă; - Reducerea impactului pecuniar major în cazul aplicabilității garanțiilor depuse de către partea responsabilă de echilibrare sau responsabilul grupului dezechilibrare, prin excluderea sintagmei „să depună garanție financiară care nu va fi mai mică decât consumul estimativ lunar al părții responsabile de echilibrare sau responsabilul grupului de echilibrare”. Astfel, se va asigura excluderea dublării resurselor financiare necesare activității participanților pieței energiei electrice, în vederea contractării energiei electrice

SA „ENERGOCOM”

Prin prezenta, SA „ENERGOCOM” informează că a examinat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (număr unic 648/MIDR/2021), îl avizează și comunică următoarele. Varianta propusă în proiectul examinat de modificare a art. 84, alineatul (6) include probabilitatea depunerii garanției financiare din partea Furnizorului Central (FC), care este responsabilul Grupului de echilibrare alcătuit din producătorii din SER și centralele electrice de termoficare urbane. Totodată metodologia de calculare a prețului de vânzare a energiei electrice de către FC nu prevede asemenea cheltuieli. În aceste condiții considerăm oportun scutirea FC de la obligativitatea depunerii unei garanții financiare. Totodată, menționăm că specificul producerii energiei electrice de către producătorii din surse regenerabile, și în special de centralele eoliene și fotovoltaice, este foarte dependent de condiții climatice, care se schimbă de la oră la oră și este imposibil de prevăzut exact sau cu înaltă aproximație producerea orară a acestor centrale. Acest fapt va duce la diminuarea substanțială a veniturilor

Se acceptă parțial. Procedura elaborată Moldelectrica va fi consultată cu operatorii, proces în care se vor putea realiza nuanțările solicitate.

acestor producători, majorarea perioadei de recuperare a investițiilor și va duce la scăderea atractivității acestui sector pentru investitori. La rândul său centralele electrice de termoficare urbane produc energia electrică în regim de cogenerare, scopul primordial fiind asigurarea mun. Chișinău și Bălți cu agentul termic, și tot depind de condițiile meteo, iar necesitatea respectării stricte a graficului electric, în scopul micșorării dezechilibrelor, va duce la scăderea eficienței acestora.

În scopul reducerii cheltuielilor legate de costurile dezechilibrelor create, producătorii din SER și CET-urile vor aplica metoda de modificare zilnică a graficelor de producere, ce va genera probleme de planificare pentru FC și va crea probleme în tot sistemul electroenergetic, legat de verificarea și validarea notificărilor fizice, și necesitatea modificărilor permanente a graficelor de consum de către furnizori, întrucât de la volumul de producere internă de energie (care se achiziționează în regim prioritar de la FC) este dependent volumul importului de energie și nr.16 din 04.01.2022 la nr. 07-6112 din 28.12.2021 specificul contractelor cu producătorii/furnizorii externi de energie. Numărul mare de solicitări de modificare a graficelor de producere va duce la cheltuieli suplimentare din partea Furnizorului Central, a furnizorilor precum și a producătorilor de energie electrică, ce va duce la majorarea costurilor energiei.

Luând în considerație cele menționate, specificul producerii energiei de către SER și CET, necesitatea păstrării atractivității investiționale a schemei de suport existente, considerăm oportun scutirea/excluderea producătorilor, care vând energia electrică Furnizorului Central în cadrul schemei de suport existente (inclusiv centralelor de termoficare urbane), de la sancțiuni financiare legate de dezechilibrele provocate pe perioada folosirii schemei menționate.

**Secretariatul
Comunității Energetice**

La Art.7, Atribuțiile agenției, se introduce o nouă literă, l) cu următorul cuprins:

- l) Atunci când un operator de sistem independent a fost desemnat în temeiul articolului 26¹, Agenția:
- (a) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul de sistem independent a obligațiilor care le revin în temeiul prezentului articol și emite sancțiuni pentru nerespectare, în conformitate cu paragraful 4 litera (d);
 - (b) monitorizează relațiile și comunicările dintre operatorul independent de sistem și proprietarul sistemului de transport pentru a asigura conformitatea operatorului independent de sistem cu obligațiile sale și, în special, aprobă contracte și acționează ca autoritate de soluționare a litigiilor între operatorul independent de sistem și proprietarul sistemului de transport cu privire la orice plângere depusă de oricare dintre părți în conformitate cu paragraful 11;
 - (c) fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 13 alineatul (2) litera (c), pentru primul plan decenal de dezvoltare a rețelei, aprobă planificarea investițiilor și planul multianual de dezvoltare a rețelei prezentate anual de operatorul de sistem independent;
 - (e) au competențele de a efectua inspecții, inclusiv inspecții inopinate, la sediul proprietarului de sistem de transport și al operatorului de sistem independent; și
 - (f) monitorizează utilizarea taxelor de congestionare colectate de operatorul de sistem independent

La Art. 68 alineatul (8¹) se propune o nouă redactare:

” (8¹) Pentru a respecta cerințele alin. (8) și a asigura diversificarea furnizării de energie electrică, furnizorul de serviciu universal și furnizorul de ultimă instanță asigură, prin achiziționarea de energie electrică de pe picțele organizate de energie electrică, alte platforme stabilite și/sau prin licitații

Se acceptă parțial. Referințele sunt greșite.

S-au introdus următoarele prevederi suplimentare:

- ” l) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul de sistem independent a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei legi;
- m) monitorizează relațiile și comunicările dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport pentru a asigura conformitatea operatorului de sistem independent cu obligațiile sale în special, aprobă contracte și acționează ca autoritate de soluționare a litigiilor între operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport cu privire la orice plângere depusă de oricare dintre părți;
- n) efectuează inspecții, inclusiv inspecții inopinate, la sediul proprietarului de sistem de transport și al operatorului de sistem independent; și
- o) monitorizează utilizarea veniturilor rezultate din gestionarea congestiei colectate de operatorul de sistem independent”

Se acceptă parțial. Cerința de 25% e imposibil de implementat pract
Licitațiile sunt cu un singur câștigător
organizatorii licitațiilor nu pot și
prealabil dacă acesta este din Moldova s
din Ucraina. Organizarea de licitații d

periodice în baza instrucțiunilor Agenției, ca un minim 25% din energia electrică contractată este importată din țările vecine pe parcursul unui an calendaristic dat. Instrucțiunile pentru licitații regulate vor asigura că ofertele sunt organizate separat pe produse și că organizatorii pot stabili ca câștigători mai mulți ofertanți clasafi în ordinea crescătoare a prețurilor oferite. Instrucțiunile pentru licitații regulate vor defini și proporțiile de cumpărare a energiei electrice de la primii ofertanți semnificativi, în funcție de diferența procentuală dintre prețurile oferite de aceștia. Agenția monitorizează licitațiile regulate pe baza instrucțiunilor sale. "

La Art.84 (6) se propune completarea cu " Pentru a asigura stabilitatea financiară și a exclude riscurile financiare pentru operatorul de sistem de transport, fiecare parte responsabilă de echilibrare trebuie să furnizeze, la înregistrarea ca parte responsabilă de echilibrare, o garanție financiară care se calculează ca media dintre cel mai mare dezechilibru lunar înregistrat în oricare dintre cele trei luni anterioare și prețul curent de achiziție a energiei electrice "

Î.S "Moldelectrica"

Articolul 26¹. Operatorul de sistem independent (5) (c) se propune a fi expus ca în textul inițial în Directiva 2009/72/CE: "deține răspunderea privind bunurile aferente rețelelor electrice de transport, cu excepția răspunderii privind atribuțiile operatorului de sistem independent;". Astfel adăugarea unui nou model de certificare necesita alinierea articolelor de mai jos pentru integrarea corectă a articolului 26'

Articolul 27 Desemnarea și certificarea operatorului sistemului de transport Alin. (1) e necesar de expus în următoarea sintagmă: "înainte de a fi desemnată în calitate de operator al sistemului de transport, întreprinderea electroenergetică urmează să fie certificată în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul articol.

.....

pentru Ucraina este discriminatorie poate duce la prețuri exagerat de mari (singur ofertant).

S-a preluat ideea supraavegherii de către Agenție a licitațiilor. La Alin. (8) : completat cu "Agenția monitorizează licitațiile organizate în baza instrucțiunilor sale."

Se acceptă parțial. Propunerea va discuta și integrată în instrucțiunea ce va elabora de către Moldelectrica. Pen lunile de dinainte de înregistrarea ur PRE, evident dezechilibrul acestuia a fi zero, rezultând garanție zero. Su urmează să crească în lunile funcționare ca PRE înregistrat.

Nu se acceptă. Propunerea este neclară nu a fost identificată în textul Directiv 2009/72/CE

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32\(9L0072&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32(9L0072&from=EN)

Nu se acceptă.

Proiectul de Lege de modificare a Le nr.107/2016 vizează doar trei aspecte prioritare, respectiv:

- a) certificarea Moldelectrica ca IS singura opțiune viabilă condițiile menținerii activelor

domeniul public al Statului;

b) siguranța în aprovizionarea energiei electrice și existența minim două surse principale;

c) Problema garanțiilor PRE.

Toate celelalte propuneri se vor discuta larg și vor face obiectul reviziei Legei nr.107/2016 programate pentru anul 202

Nu se acceptă.

Art 84(6) prevede responsabilitatea înregistrării ca PRE sau grup echilibrare la Moldelectri- responsabilitatea financiară per dezechilibre și depunerea unei garan Ceea ce se propune este cu totul subiect și urmează a fi soluționat confo- celor de mai sus.

Se acceptă.

Se acceptă.

Art.84(6) se propune în următoarea redacție: "Furnizorii și producătorii sunt responsabili grupului de echilibrare constituit din consumatorii finali cărora le furnizează energie electrică. Responsabilitatea de echilibrare a producătorilor tranzacțiile cărora nu sunt obiectul pieței angro conform prevederilor Regulilor pieței energiei electrice, este asumată de furnizorii care s-au angajat în tranzacții de vânzare-cumpărare cu respectivii producători. Producătorii care s-au angajat în tranzacții cu consumatorii finali pe piața cu amănuntul se vor înregistra ca participanți la piața angro de energie electrică și își vor asuma responsabilitatea de echilibrare față de OST pentru dezechilibrele proprii și a consumatorilor finali cărora livrează energie electrică;

III. Respectarea mecanismului de armonizare

a) Observații privind sigla „UE” în conformitatea cu cerințele privind marcarea actelor naționale ce asigură transpunerea actelor UE pe tot parcursul procesului de legiferare, proiectul prenotat se va marca cu sigla „UE” conform cerințelor stipulate în pct. 37 din Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene (în continuare Regulamentul privind armonizarea).

b) Observații privind Nota Informativă a proiectului național urmează a fi revizuită în vederea respectării cerințelor stabilite în art. 30 din Legea 100/2017 privind actele normative, respectiv, întocmită în conformitate cu

Centrul de armonizare a legislației

modelul stabilit în Anexa nr. 1 din actul normativ menționat, care va conține deopotrivă Compartimentul 3 „Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene” și Compartimentul 9 „Constatările expertizei de compatibilitate”.

c) Obiecții privind clauza de armonizare Proiectul național nu conține clauza de armonizare, care este obligatorie pentru toate actele normative care au ca scop transpunerea legislației UE, inclusiv și pentru cele de modificare. Astfel, fiind conținut de prevederile art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018 (în continuare Regulament), după clauza de adoptare a proiectului național urmează a fi inserată clauza de armonizare, în următoarea redacție: 7 Prezentă lege transpune art. 13 din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE. De asemenea, clauza de armonizare a Legii nr. 107/2016 va fi exclusă din art. 96, alin. (1) și expusă după clauza de adoptare a Legii, fiind completată simultan cu mențiunea transpunerii și art. 13 din Directiva 2009/72/CE.

IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, apreciem că proiectul național și-a atins finalitatea urmărită, asigurând transpunerea corespunzătoare a dispozițiilor art. 13 al Directivei 2009/72/CEE privind introducerea unui model nou de separare - modelul operatorului de sistem independent, în acord cu obligațiile asumate prin Acordul de Asociere, privind separarea de proprietate a operatorului de transport și de sistem. Totodată, menționăm că deși modificările la art. 7, alin. (2), art. 25, alin. (5), art. 86, alin. (8), alin. (81) și a art. 84 ale proiectului național, nu au drept scop transpunerea nemijlocită a dispozițiilor Directivei (UE) 2009/72/EC și altor acte UE relevante domeniului, apreciem că proiectul național nu afectează gradul de transpunere realizat până la moment prin Legea nr. 107/2016, atingându-și finalitatea propusă de a crește siguranța în aprovizionarea cu energie electrică și de asigurare a mecanismului de echilibrare și de plată a dezechilibrelor pe piața angro a energiei electrice. În procesul de definitivare a

Se acceptă.

Se acceptă.

proiectului, vor fi revizuite și ajustate în mod corespunzător instrumentele de armonizare conform obiecțiilor formulate.

Ministerul Justiției

Urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea acestuia (**număr unic 648/MIDR/2021**), comunicăm următoarele. Întrucât reprezentarea Guvernului în Parlament reprezintă una din funcțiile Ministerului Justiției, stabilite în pct. 6 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 698/2017*, precum și ținând cont de uzanțele normative, propunem includerea ministrului justiției în lista contrasemnatarilor hotărârii Guvernului de aprobare a proiectului de lege.

La proiectul legii:

În denumirea proiectului, precum și la Art. I referința la Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se va menționa în conformitate cu prevederile art. 55 alin. (5) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

Clauza de adoptare care stabilește categoria legii se va expune după cum urmează: „Parlamentul adoptă prezenta lege organică”.

La Art. I:

Îzvorul publicării Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se va expune după cum urmează - (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413).

La pct. I:

La art. 7 alin. (2) lit. j) nu este clar ce presupune atribuția ANRE de a asigura nivelul tarifului pentru serviciile de transport al energiei electrice și alte plăți legate de accesul și conectarea la sistemul de transport, motiv pentru care norma necesită a fi revizuită. La fel este lipsită de previzibilitate atribuția Agenției de a evalua dacă lucrările de reabilitare sau înlocuire a sistemului de transport al energiei electrice sunt justificate din punct de vedere economic sau nu. Astfel, nu este clar după care criterii se va evalua dacă cheltuielile sunt sau

Se acceptă.
Proiectul HG a fost ajustat.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.
Alin. (2) lit. j) a fost ajustat.

nu justificate.

La pct. 2 se va reține că, enumerarea elementelor structurale ale legii se expune fără a fi separate prin virgulă. Totodată, cuvântul „conținut” se va substitui cu cuvântul „cuprins” pentru a respecta limbajul actelor de modificare.

În contextul modificării art. 25 alin. (5) este necesar a fi revizuit și art. 27 din *Legea nr. 107/2016* care stabilește procedura de desemnare și certificare a operatorului sistemului de transport.

La pct. 3:

În dispoziție, se va menționa că proiectul „se completează cu art. 26¹ cu următorul cuprins”: urmat de redarea acestuia, fără a se specifica plasarea după art. 26, or, potrivit art. 51 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*, articolele se ordonează consecutiv, după numere, exprimate, de regulă, prin cifre arabe, începând cu primul și terminând cu ultimul (observația este valabilă și pentru pct. 5 din proiect).

Totodată, se va revedea numerotarea elementelor structurale ale art. 26¹, întrucât alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză (art. 51 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*).

La art. 26¹ alin. (2) lit. b) se va corela cu art. 30 care prevede funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport și nu atribuțiile acestuia.

La art. 26¹ alin. (2) lit. c) pentru uniformizarea terminologiei se va utiliza termenul „Agenția” după cum este indicat la art. 6 alin. (1) din *Legea nr. 107/2016*. Totodată, atragem atenția că, atribuția Agenției de a monitoriza și evalua punerea în aplicare a planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani aprobat, este stabilită la art. 34 alin. (6) din *Legea nr. 107/2016*, motiv pentru care este inutilă dublarea acestei prevederi.

La art. 26¹ alin. (6) necesită a fi revizuit prin prisma art. 32 alin. (1) din *Legea concurenței nr. 183/2021* care statuează că Consiliul Concurenței este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității în limitele competenței sale. Mai mult, potrivit art. 85 alin. (7) și (8) din *Legea nr. 107/2016* investigațiile pe piața energiei electrice se

Se acceptă.

Se acceptă parțial.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă parțial.

Considerăm oportun de a menține aceea prevedere.

Se acceptă.

Aliniatul respectiv a fost revizuit.

efectuează de ANRE, care în cazul depistării semnelor de încălcare a legislației concurențiale, comunică acest fapt Consiliului Concurenței. Evaluarea nivelului de concurență pe piața energiei electrice se reflectă în Raportul ANRE (a se vedea art. 85 alin. (9) din *Legea nr. 107/2016*). Adicional, atragem atenția că, *Legea nr. 107/2016* nu operează cu termenul „autoritatea de concurență națională”.

La art. 26¹ alin. (7) expresia „conform procedurii specificate de către Agenție” nu este destul de clară în partea ce ține de faptul dacă va fi un act normativ departamental aprobat de ANRE, motiv pentru care propunem reformularea acesteia (observație valabilă și pentru art. 68 alin. (8¹) din proiect).

La alin. (8) din art. 26¹ se va indica denumirea corectă a actului normativ enunțat – *Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice*.

La pct. 4 și 6 expresia „se modifică și va avea următorul conținut” se va substitui cu expresia „va avea următorul cuprins” conform uzanțelor. La art. 68 alin. (8¹) nu este clară cerința organizării periodice a licitațiilor în scopul procurării energiei electrice, în perioada valabilității contractelor precedente. Totodată, cerința data se va examina în corelare cu prevederile alin. (8) din același articol care prevede opțiunea prelungirii contractelor.

La Art. II semnalăm că, regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, statuată în art. 56 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, prevede că actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune că „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.”. Astfel, nota informativă urmează să includă argumentarea intrării în vigoare a actului normativ la data publicării.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.

Sintagma periodic a fost exclusă.

Se acceptă.

Nota Informativă a fost ajustată.